

Concrete werkmodellen

voor de voorbereiding op de kinderdoop

Een uitgave van de Diocesane Werkgroep Doopsel, CCV in het bisdom Brugge

Juni 2010

Inleiding

1. De nieuwe tekst over de kinderdoop in het Vademecum voor de Parochies benadrukt dat het doopsel van een kind een inhoudelijke voorbereiding vraagt, die bestaat uit **drie delen**:
 - A. Een **gebedsmoment**, waarmee men de bijeenkomst kan starten of afsluiten.
 - B. Een toelichting bij en een gesprek over **de waarde en de betekenis van het doopsel**.
 - C. Een kennismaking met **de inhoud en de betekenis van de doopliturgie**, zodat naderhand de doopviering kan worden opgesteld.

In deze bundel worden voor elk van deze drie delen diverse suggesties, teksten en werkmodellen aangereikt. Bedoeling is dat men per deel één of enkele suggesties selecteert.

2. De teksten en werkmodellen, opgenomen in deze bundel, kunnen zowel gebruikt worden bij een **individuele bijeenkomst** als ook bij een **gemeenschappelijke voorbereiding** op het doopsel van meerdere dopelingen. Indien een model meer geschikt is voor een groepsbijeenkomst wordt dit aangegeven. Zowel bij een individuele bijeenkomst als ook bij een gemeenschappelijke voorbereiding is het wenselijk dat naast de **ouders**, ook de **peter en meter** en eventueel ook de **grootouders** uitgenodigd worden. Om de inhoudelijke voorbereiding vlot te laten verlopen, is het aan te raden om vooraf een **tijdsplanning** kenbaar te maken en aan alle betrokkenen te laten weten hoeveel tijd dit voorbereidingsmoment in beslag zal nemen. **Tevens is het zinvol om vooraf aan te geven dat het opstellen van de doopviering niet tijdens deze inhoudelijke bijeenkomst plaats zal vinden.** De betrokkenen kunnen ervoor kiezen om gebruik te maken van een standaard-doopviering. Ook kunnen zij de keuze maken om al dan niet begeleid door de doopheer of de doopcatechist een viering samen te stellen. Wanneer deze viering niet samen met de doopheer opgesteld wordt, ligt het voor de hand dat er concrete afspraken gemaakt worden over de communicatie met de doopheer over de opbouw en de inhoud van de viering. In wat volgt schetsen we kort een mogelijk programma van een inhoudelijke voorbereiding tijdens een individuele bijeenkomst en het mogelijk verloop van een voorbereiding in groep.

Een voorbereiding tijdens een individuele bijeenkomst (huisbezoek):

- Tijdsduur: ongeveer 1,5 uur
- Programma:
 - Kennismaking
 - Eén werkmodel om de waarde en de betekenis van het doopsel ter sprake te brengen (*keuze uit werkmodel 1 - 8*)
 - Eén werkmodel om de inhoud en de betekenis van de doopliturgie te bespreken (*keuze uit werkmodel 9 - 16*)
 - Verdere afspraken inzake het opstellen van de doopliturgie
 - Afsluitend gebedsmoment

Een voorbereiding in groep:

- Tijdsduur: ongeveer 2 uur
 - Programma:
 - Kennismaking
 - Eén werkmodel om de waarde en de betekenis van het doopsel ter sprake te brengen (*keuze uit werkmodel 1 - 8*)
 - Eén werkmodel om de inhoud en de betekenis van de doopliturgie te bespreken (*keuze uit werkmodel 9 - 16*)
 - Verdere afspraken inzake het opstellen van de doopliturgie
 - Afsluitend gebedsmoment
 - Moment van ontmoeting met een drankje
3. Het is van groot belang dat de doopheer of doopcatechist tijdens een inhoudelijk voorbereidingsmoment respect en begrip toont voor de ideeën en opvattingen van de aanwezigen. De doopheer of doopcatechist probeert het geloof van de aanwezigen als uitgangspunt te nemen om vervolgens met hen enkele stappen te zetten op de weg van het christelijk geloof. Christenen zijn geroepen om een leven lang te groeien in geloof en doopheren en doopcatechisten kunnen hen hierbij een duwtje in de rug geven. Tegelijkertijd zal de doopheer of doopcatechist ook duidelijk aangeven wat wezenlijk is in het doopsel en het leven van een christen en respect vragen voor wat daarin essentieel is.
4. Vele werkmodellen uit deze bundel maken gebruik van **het boekje 'Ik word gedoopt'**. Dit boekje wordt bij voorkeur vooraf (bijvoorbeeld bij de aanvraag) meegegeven aan de ouders en eventueel ook aan de peter, meter en grootouders. De parochie of federatie kan de familieleden van de dopeling een boekje schenken. Eventueel kan de parochie of federatie er ook voor kiezen om deze boekjes uit te lenen. Enkele andere werkmodellen uit deze bundel verwijzen niet naar het boekje 'Ik word gedoopt', maar maken gebruik van **'Het paspoort van een christen'**.
5. In deze bundel worden ook enkele werkmodellen (werkmodellen 6 en 8) genoemd, waarbij gebruik gemaakt wordt van een spel. Deze **spelvormen** kunnen gebruikt worden tijdens een huisbezoek, waarop niet alleen de ouders, maar ook de meter, peter en grootouders aanwezig zijn. Deze spelen zijn mogelijk nog meer geschikt voor gemeenschappelijke voorbereidingsmomenten met ouders, peters, meters en grootouders van meerdere dopelingen. Het is vanzelfsprekend ook mogelijk om de inhoudelijke voorbereiding tijdens een individueel bezoek gestalte te geven en enkele keren per jaar een bijeenkomst in te richten voor ouders, peters, meters en grootouders van kinderen die de voorbije maanden gedoopt zijn of gedoopt zullen worden. Tijdens zulke avond kan dan gewerkt worden met behulp van één van de spelen, opgenomen in deze bundel. Ook andere parochianen die willen werken rond het geloof van hun doopsel kunnen eventueel aansluiten. Op diverse plaatsen worden de families van kinderen, die het voorbije jaar gedoopt werden, nogmaals uitgenodigd voor de viering van de Opdracht van de Heer in de tempel op 2 februari. Eventueel is het mogelijk om zo'n inhoudelijke bijeenkomst te organiseren in aansluiting bij deze viering. Vanzelfsprekend dient er dan opvang voorzien te worden voor de kinderen.

Deze bundel werd samengesteld door de leden van de Diocesane Werkgroep Doopsel, bestaande uit:

- Frans Essel
- Charles Lommens
- Monique Neirinck
- Wim Seynaeve
- Magda Vanderheere
- Marieke Verplancke
- Elisah Gommers

Voor vragen of opmerkingen met betrekking tot de inhoud van deze bundel kan u zich wenden tot Elisah Gommers (elisah.gommers@hotmail.com / 0484.777.737)

A. Gebedsmoment

In wat volgt reiken we enkele gebedsmomenten aan, die gebruikt kunnen worden aan het begin of op het einde van een inhoudelijke voorbereidingsbijeenkomst.

Gebedsmoment 1: *Een bezinning die uitmondt in gebed*

1. Heb je mij gekregen of gekocht?

“Heb je mij gekregen of gekocht?”, vroeg het kind
“Geen van beide”, antwoordde mama.
“Heb je mij dan niet gekocht?”, vroeg het opnieuw.
“Nee”, zei mama, “jij bent onbetaalbaar.”
“Dan heb je me dus toch gekregen”, zei het stellig.
“Nee”, zei mama, “ik heb je niet gekregen,
ik krijg je nog.
Elke dag.”

Herhaling van de laatste zin:

Ik krijg je nog. Elke dag.
Elke dag krijgen wij ‘nieuw leven’.
Nieuw leven voor onszelf
en nieuw leven voor anderen.
Elke dag biedt ons ‘nieuw leven’.

Stilte

2. Uit het boek der Handelingen van de apostelen

Hnd 13,24: Voor de komst van Jezus had Johannes het hele volk van Israël opgeroepen om zich te laten dopen en *een nieuw leven te beginnen*.

Stilte

Hnd 13,24: Voor de komst van Jezus had Johannes het hele volk van Israël opgeroepen om zich te laten dopen en *een nieuw leven te beginnen*.

3. Duiding

Alle sacramenten zijn sacramenten van ‘nieuw leven’.
In elk sacrament sterkt God ons om als nieuw, om opnieuw met Hem op weg te gaan.
Zoals we daarnet in de korte Bijbellezing hoorden,
is het doopsel echter hét sacrament van het nieuwe leven.
Bij het doopsel begint een nieuw leven: een nieuw leven met God.
Dat nieuwe leven wordt ons echter niet eenmalig geschonken.
Wanneer krijgen wij ‘nieuw leven’?
ELKE DAG !

Is het dan vreemd dat we elke dag proberen om ons doopsel te herdenken?
Is het dan vreemd dat we regelmatig terugdenken aan ons doopsel
door te bidden zoals we gedoopt zijn,
door het teken van ons doopsel te maken?

Zoals wij gedoopt zijn 'in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest',
zo willen ook wij nu bidden: 'in de naam ...' (kruisteken).

4. Meervoudig gebed

(Men kan eventueel aan alle aanwezigen vragen om afwisselend een deel van het gebed voor te bidden.)

Naamgeving

God van het nieuwe leven,
U spreekt ons aan,
U roept ons bij onze naam.
Dat ook wij U mogen kennen
zoals U ons kent.
Dat ook wij U mogen noemen
zoals U ons noemt:
bij onze naam,
bij onze vóórnaam.
Dat ook wij zo vertrouwd mogen worden met U
dat we U kunnen noemen
bij uw eigen naam: JAHWE: 'IK ben er. Ik ben er voor jou'.

Kruisje en handoplegging

God van het nieuwe leven,
onze namen staan geschreven
in de palm van uw hand.
Uw handen dragen ons,
zegenen ons.
Dat uw hand ons moge raken,
moge 'aanraken'.
Dat uw hand ons moge beschermen.
Dat het gebaar van uw hand ons moge zeggen:
'Ik zegene en beware u'.

Geloofsbelijdenis

God van het nieuwe leven,
wij geloven niet alleen.
Wij willen ook zeggen
dát wij geloven.
Wij willen zeggen
wát wij geloven.
God van het nieuwe leven,
help ons dan
om in WOORD en DAAD
ons geloof te belijden.

Doop met water

God van het nieuwe leven,
God van het levend water,
besprenkel ons
met uw goedheid.
Zegen ons
met de dauw
van uw aanwezigheid.
Dompel ons onder
in uw liefde
zodat wij sterk staan
in de stroom van het leven.

Zalving met heilig Chrisma

God van het nieuwe leven,
God van tederheid,
zalf ons
met uw geestkracht.
Doordring ons
van uw genegenheid.
Maak ons 'heel',
maak ons 'geheel van U'.

Doopkaars

God van het nieuwe leven,
God van het licht,
Gij die ons de ogen opent
en ons toont
waar 'Leven' is.
Dat Christus,
- het licht der wereld -
ook in ons leven
aan het licht mag komen.
Dat wij mogen uitstralen
dat U licht brengt
in ons bestaan.

God van het nieuwe leven,
schenk ons 'Leven',
elke dag opnieuw.
God van het nieuwe leven,
leef met ons,
leef in ons
en zegen ons
in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.
Amen.

E. Gommers

Gebedsmoment 2

God,
Vader van het leven,
herinner ons aan ons doopsel,
zodat wij het leven met U kunnen vieren.
Elke dag opnieuw.
Schenk ons de levenskracht
om ook leven te geven
aan wie wij ontmoeten.
Geef ons de levensmoed
om anderen te vertellen
over het echte leven:
het leven met U.
God,
herinner ons wie wij zijn: uw kinderen,
die U mogen noemen:
Vader van het leven,
Bron van ons bestaan.
Leef mee met ons,
leef in ons
wanneer wij zwijgen en spreken,
wanneer wij luisteren
en proberen te vertalen
wat U aan mensen zegt.
Vader van het leven,
leef met ons,
leef in ons
nu wij hier, in uw naam, samen zijn.
Dat vragen wij U door, met en in Christus, die ons de weg van het leven toont.

E. Gommers

Gebedsmoment 3

Laten wij het geloof van ons doopsel belijden en (samen) bidden:

Ik geloof in Jou,
God en Vader van alle mensen.
Jij bent de Bron van al wat leeft
en kent ieder van ons bij naam.

Ik geloof in Jou, Heer Jezus,
geliefde Zoon van de Vader.
Jij bracht ons het goede nieuws
van Gods komende rijk.
Jij was té goed voor deze wereld,
Je werd gekruisigd en begraven.

Gods liefde riep Je weg uit de dood
tot heerlijk leven bij de Vader.

Ik geloof in Jou, Geest van heiligheid.
Jij maakt Jezus' leven onvergetelijk voor ons.
Jij bent Gods liefdeskracht
en beweegt ons hart
om in Jezus' voetspoor te leven.

Ik schenk vertrouwen aan de kerk,
aan allen die kring vormen
rond Jezus, de Heer.
Met hen verbonden geloof ik
dat liefde het wint van haat
en dat er leven is sterker dan de dood.

K. Vanhoutte

Gebedsmoment 4

*Een kind wordt gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.
Het doopsel vat ons geloof heel krachtig samen.
Laten wij dan biddend luisteren naar het geloof van ons doopsel.*

God,
Schepper van een aarde met uitzicht op de hemel,
Schepper van een hemel, die licht geeft aan ons bestaan,
Schepper van een zee van mogelijkheden
voor wie zijn grond vindt in U.
Schepper van leven dat zijn weg vindt over zee en over land.
Schepper van de mens die uw schepping een naam geeft
en U noemt:
Vader,
Bron van leven,
Monding van ons bestaan.

Jezus,
Zoon die aardt naar zijn Vader,
Zoon die van zijn moeder leert
om de Vader te beminnen,
Zoon die met mensen verbreedert,
Zoon met een open Geest,
Zoon, ontvankelijk voor lijden en dood.
Jezus,
Zoon die is: 'geboren liefde'.
'Enig' is het geschenk van zijn leven,
de gave van zijn dood,
de presentie van zijn verrijzenis.

Geest,
duif die vrede brengt,
vlammen die oplichten,
tongen die sprekend gelijken op vuur.
Geest,
zachte bries,
ademruimte,
opluchting.
Geest,
die mensen heiligt,
die plaatsen wijdt,
waar mensen God
en elkaar kunnen vinden.

God: Vader, Zoon en Geest,
begeester ook ons.
Inspireer ons denken en ons spreken,
zodat wij in woord en daad
aan allen tonen
dat wij geloven.
Dat het geloof van ons doopsel
ons steeds opnieuw de weg mag wijzen naar U, onze God.
Amen.

E. Gommers

Gebedsmoment 5: *Een bezinning die uitmondt in gebed*

1. Een verhaal

Je gelooft het of je gelooft het niet, maar op een dag kreeg ik bezoek van een wonderlijk persoon.

“Ik kom niet vaak langs”, zei hij, “alleen op heel bijzondere momenten.”

“Ah”, zei ik, “en wie ben jij dan?”

“Ik”, antwoordde hij, “ik ben iemand naar wie je uitkijkt. Je verlangt naar mij en hoewel je mij verwacht, kom ik toch steeds onverwacht uit de hoek.” “Ik”, vervolgde hij, “ik ben iets heel bijzonders. Je kan mij niet in woorden omschrijven. Als ik kom, is men verbaasd. Men wordt stil van mijn komst. Men weet dan niet helemaal wat er gebeurt, maar men voelt wel dát er iets gebeurt. Ik ben dus een mysterie. Dat is ook mijn naam: ik heet ‘mustèrion’. In het gewoon Nederlands is dat ‘sacrament’. Ik ben dus een sacrament.”

Ik knipperde even met mijn ogen en het sacrament lachte.

“Zie je wel, ook voor jou ben ik een mysterie. Je begrijpt er niets van. Ik ben mijn naam waardig. Als je me geheel zou begrijpen, zou ik niet meer zijn wat ik ben. Dan zou ik geen ‘mysterie’ meer zijn.”

Ik glimlachte. “Nu je er toch bent”, zei ik, “mag je toch nog iets meer vertellen.”

“Wat wil je weten?”, zei het sacrament. “Waar zal ik beginnen? Ach, laat ik beginnen bij het begin. Wij zijn thuis met 7. Wij zijn de 7 sacramenten. Wil je weten hoe wij er gekomen zijn?”

Ik knikte.

“Ooit, heel lang geleden, zei God tot de mens: Ik wil dat wij heel sterk verbonden blijven. Ik wil dat er altijd een goede band tussen ons bestaat. En als teken van dat

verbond schenk Ik jullie een regenboog; een boog die hemel en aarde verbindt, zoals Ik, God, ook met jullie verbonden ben. Om dat verbond te bevestigen en te bekrachtigen kreeg die regenboog 7 kleuren. God zei: er zijn 7 momenten waarop Ik het leven van mensen extra kleur zal geven. Op 7 bijzondere momenten zal Ik, God, de mensen op een heel bijzondere wijze laten voelen dat Ik met hen verbonden ben. Dan zullen zij ervaren dat Ik bij hen ben, hen steun en bemoedig. Die 7 bijzondere momenten, die kleur geven aan het leven, werden door de mensen 'sacramenten' genoemd."

"We zijn dus met 7", vervolgde mijn mysterieuze bezoeker. "En zoals in elke familie zijn er een aantal die meer op elkaar lijken dan de anderen. Ik behoor tot de drie kleinsten. Onze kleuren lijken wel wat op elkaar. Ik ben de benjamin: 'het doopsel', dan heb je ook nog 'de eucharistie' en mijn broertje 'het vormsel'. Ze noemen ons ook wel eens 'initiatiesacramenten'. Het woord 'initiatie' wijst naar het 'begin'. Wij staan aan het 'begin'. Met ons begint het verbond tussen God en de mens. Als iemand gedoopt wordt, ontstaat er een band met God. Tijdens de eerste communie en daarna tijdens elke eucharistieviering wordt die verbondenheid met God nog versterkt en het vormsel is een soort bevestiging van dat verbond. Tijdens het vormsel zegt iemand die al groot en bijna volwassen is dat hij of zij 'kind' wil blijven. Van God. Men bevestigt dus dat men de band met God wil bewaren."

"Mijn twee grote broers lijken ook wel wat op elkaar", vervolgde mijn bezoeker. Ze zijn 'het huwelijk' en 'het sacrament van de wijding'. Die twee broers van mij komen op bezoek wanneer mensen een belangrijke levenskeuze maken en deze in verbondenheid met God gestalte willen geven." "Tenslotte", vervolgde het sacrament van het doopsel, "tenslotte heb ik ook nog twee zussen, die ook wel wat op elkaar gelijken. Ze houden zich bezig met het 'genezen van mensen'. Nee, 't zijn niet echt verpleegsters of dokters van opleiding. De ene heet 'het sacrament van de verzoening'. Het herstelt de band met God. Het geneest ons van onze fouten. En mijn andere zus heet 'de ziekenzalving'. God wil zijn verbondenheid met mensen ook op een bijzondere wijze tonen wanneer mensen die band extra nodig hebben omdat ze ziek zijn."

Zo, nu ken je mijn familie", besloot mijn bezoeker. "En misschien, wie weet, komen mijn broers en zussen hier ook nog wel eens op bezoek."

E. Gommers

2. Gebed

*Laten wij dan nu samen bidden tot de God van het verbond,
de God die in sacramenten aan ons toont
dat Hij zich met ons verbindt,
dat Hij ons niet loslaat,
wat er ook gebeurt.*

God van het verbond,
Gij die mensen met elkaar verbindt,
Gij die mensen samenbrengt
en van hen vraagt om de krachten te bundelen,
help ons om verenigd met U en met elkaar
eenheid te brengen waar verdeeldheid heerst
en samen te werken
aan een geloofsgemeenschap
die uw verbondenheid met mensen toont.

God van het verbond,
Gij hebt het mogelijk gemaakt
dat wij ons op een bijzondere wijze verbonden voelen met ons kind.
Dat ook wij ons kind mogen leren
om de band met U te behouden
en om samen met alle gedoopten
als bondgenoten door het leven te gaan.

God van het verbond,
we willen U vragen
of U ook ons kind wil begeleiden
en het de weg wil wijzen
naar het pad met sacramenten
die kleur geven aan het leven.
Dat vragen wij U, in verbondenheid met alle gedoopten.
Amen.

E. Gommers

Gebedsmoment 6: *Een bezinning die uitmondt in gebed*

1. Een tekst

Alleen maar jou ...

*Hij bladerde het fotoalbum door en bewonderde zichzelf.
"Wilden jullie mij echt?", vroeg hij verbaasd.
Mama glimlachte, papa straalde.
Hij hing zowat met zijn neus op één van zijn babyfoto's.
"Wilden jullie dit kindje?", vroeg hij opnieuw.
"Of ... wilden jullie gewoon een kindje, eender welk?"
Papa lachte.
"Eerst wilden we een kindje", zei mama.
"Maar toen jij geboren werd,
toen ... wilden we alleen maar jou."*

E. Gommers

2. Gebed

Laten we dan samen bidden:

God,
U die ons schiep
tot mama en papa;
God, U die ons maakte
tot wie wij nu mogen zijn voor ons kind;
God,
U die ons schiep,
wij willen proberen
om ervoor te zorgen

dat telkens als de avond valt
en de dag voorbij is,
U naar ons kan kijken en kan zien
dat het heel 'goed' is
wat U geschapen heeft.
God,
we willen U niet alleen danken
omdat we een kindje kregen.
We willen U danken
omdat we dít kindje kregen.
Uit dankbaarheid willen we U, God, beloven
dat ons kind,
ook uw kind worden mag
en dat het door ons
zal worden bemind.
Amen.

E. Gommers

Gebedsmoment 7: *Een bezinning die uitmondt in gebed*

1. Een verhaal

“We willen ons kindje laten dopen om God te danken voor dit mooie geschenk”, zei de trotse papa.

De priester glimlachte. “Heb je dat dan nog niet gedaan?” vroeg hij verbaasd. “Heb je God nog niet bedankt? Gewoon in het voorbijgaan. Bij de geboorte misschien? Of toen jullie kindje zo schattig lag te slapen? Toen het de eerste keer lachte? Of toen het in jullie armen lag?”

“Jawel”, zei de papa aarzelend. En ook mama keek wat ongemakkelijk rond.

De priester glimlachte opnieuw. “Als je God wil bedanken, heb je mij niet nodig. Dát kan je elke dag”, zei hij. Maar als je beseft dat dát geschenk wat groots is voor jullie, ... als je weet dat je dat cadeau niet met zijn tweetjes dragen kan, ... dan kan je God opzoeken. In de kerk. En dan kan je Hem om nog een geschenk vragen: het geschenk van het geloof, van zijn Vaderlijke aanwezigheid.

En dan krijg je het doopsel: de garantie dat God met jullie meegaat en met jullie kindje meegaat.

En dan zal God jullie danken, omdat Hij er mag zijn voor jullie. En voor jullie kindje.”

E. Gommers

2. Een gebed

Laten we dan nu samen een dankgebed bidden en God danken voor het geschenk dat jullie kind is en voor het geschenk van het doopsel dat jullie kind zal mogen ontvangen.

God,
Schepper en Schenker van het leven,
dankbaar kijken wij terug
naar de geboorte van ons kind,
dankbaar kijken we vooruit

naar het doopsel
waarin U ons kind tegemoet komt.

God,
Schepper en Schenker van het leven,
wij danken U
om uw grootse aanwezigheid in het kleine,
om de kleine wondertekens
die vertellen van uw grootheid.
Dankbaar vragen wij U:
ga met ons mee
zodat ook ons kind
uw Zoon kan volgen
en mensen gelukkig mag maken
met het geschenk
van de blijde boodschap.
Dat vragen wij U, verbonden met Jezus en met alle gedoopten.
Amen.

E. Gommers

Gebedsmoment 8: Een bezinning die uitmondt in gebed

1. Een tekst

Gedoopten zijn mensen die verder kijken
dan het dodende geweld van onrecht,
verder dan agressie en het elk voor zich.
Gedoopten zijn mensen die iets zien in het leven en de verrijzenis.
Gedoopten merken op
hoe God aanwezig is,
soms overduidelijk, soms incognito:
als een vreemdeling op het strand,
als een tuinman
of als iemand die per toeval onze wegen kruist
en een eindje met ons meegaat.
Gedoopten staan samen met Jezus op
om een engel te zijn,
een engel die de steen wegrolt
die op het leven van mensen drukt,
om licht te brengen
waar het duister is
en om anderen nabij te zijn.
Zo nabij als God.

Jezus' weg is niet doodgelopen,
hij gaat verder in de gedoopten
die zich geroepen en gezonden weten
om in zijn voetsporen te treden.

Naar W. Vanoverbeke

2. Een gebed

God,
wees ons nabij,
bescherm en behoed ons
zodat het geloof van ons doopsel nooit verwatert.
Help ons om als gedoopten te zorgen
dat uw droom met de wereld
niet in het water valt.
God,
help ons om uw engelen te zijn
die onze kinderen tonen
waar zij U op het spoor kunnen komen.
God,
ga met ons op weg,
maak ons tot volgelingen van Christus,
tot mensen van de Weg.
Amen.

E. Gommers

B. Werkmodellen om te spreken over de waarde en de betekenis van het doopsel.

*De werkmodellen 1 - 6 maken gebruik van het boekje 'Ik word gedoopt'.
De andere werkmodellen (7, 8) verwijzen naar 'Het paspoort van een christen'.
Alle werkmodellen kunnen zowel gebruikt worden tijdens een individueel doopgesprek
als ook bij een groepsbijeenkomst. Modellen 6 en 8 zijn echter meer geschikt voor
bijeenkomsten in groep.*

Werkmodel 1

Priesters, diakens en doopcatechisten proberen regelmatig een geloofsgesprek te beginnen met de vraag 'waarom' ouders hun kind willen laten dopen. Het is voor de ouders echter niet altijd gemakkelijk om deze vraag te beantwoorden. Een moeilijke situatie kan vermeden worden door kort aan te geven dat zij als ouders gekozen hebben om hun kind te laten dopen en dat zij daarvoor wellicht één of meerdere redenen hebben, die zij mogelijk niet zo gemakkelijk kunnen verwoorden. Vervolgens kan de doopheer of de doopcatechist samen met de ouders **het tekstje 'waarom willen wij ons kindje laten dopen' uit het boekje 'Ik word gedoopt' lezen**. Ook kan men het gesprek eventueel starten door de ouders 'proficiat' te wensen. Hierbij kan men aangeven dat de keuze voor het doopsel van hun kind een moedige en betekenisvolle stap is.

- a. Eventueel kan men de aanwezige ouders een **werkblad** (zie bijlage) geven waarop verschillende 'redenen' vermeld staan. Zij kunnen dan vervolgens één of meerdere redenen uitkiezen en eventueel zelfs een 'top 3' opstellen en de verschillende 'motieven' rangschikken in de volgorde van het belang dat zij hechten aan de verschillende redenen. Vervolgens kunnen zij hun keuze toelichten tijdens een gezamenlijk gesprek.
- We willen dat ons kind kennismaakt met het christelijk geloof.
 - We willen God danken voor het leven aan ons toevertrouwd.
 - We willen God vragen dat Hij ons kind wil behoeden en beschermen.
 - We willen op deze wijze aan God tonen dat wij samen met ons kindje christelijk willen leven en het goede willen doen.
 - We hopen dat God / Jezus ons kind heel nabij zal zijn gedurende zijn / haar leven.
 - We willen dat ons kind opgenomen wordt in de grote gemeenschap van gelovigen / in de kerk.
 - We willen dat ons kind ook 'kind van God' wordt en dat God ons kind zijn vaderlijke liefde zal schenken.
 - We willen dat ook ons kind ontdekt dat God van mensen houdt en dat wij allen geroepen zijn om als 'broeders en zusters in het geloof' liefdevol samen te leven.
 - We willen God vragen om ons kind zijn Geestkracht te schenken.
 - We willen God vragen dat ons kind gelovig en vol vertrouwen in het leven mag staan.
 - We willen dat ook ons kind door het doopsel te ontvangen hier en nu, maar ook na de dood, altijd en voor eeuwig mag leven met en bij God.

- We zouden willen dat ook ons kind Jezus probeert na te volgen en een lichtpuntje probeert te zijn in het bestaan van anderen.
 - We willen aan God en aan de geloofsgemeenschap tonen dat wij met dit doopsel willen aansluiten bij de lange traditie van het christendom.
- b. Vervolgens kan men **samen de eerste pagina's van het boekje 'Ik word gedoopt' lezen** (doopsel: geschenk van het geloof, bron van hoop en teken van liefde). Daarna kan de priester, diaken of doopcatechist **vragen welke aspecten zij herkenbaar vinden en welke zinnen min of meer verwoorden waarom ook zij voor het doopsel van hun kind hebben gekozen.**

Werkmodel 2

Het is mogelijk om een **geloofsgesprek** te starten door gebruik te maken van de **drie kernwoorden**, opgenomen op de eerste twee pagina's van het boekje 'Ik word gedoopt'. Het betreft de woorden **'liefde, hoop en geloof'**.

De priester, diaken of doopcatechist kan werken met behulp van drie bladen waarop telkens één van de drie woorden neergeschreven staat.

Men kan achtereenvolgens aan de hand van de volgende vragen spreken over deze drie woorden:

LIEFDE

Op welke wijze uiten jullie je liefde voor jullie kind?

Ook God houdt van jullie kind. Tijdens het doopsel mag het kind 'kind van God' worden.

God wil een goede Vader zijn voor het kind.

Hoe zou God zijn liefde voor dit kind kunnen uitdrukken?

Eventueel kan de doopheer of de doopcatechist enkele tips of suggesties aanreiken:

God wil een goede Vader zijn.

Een goede vader zal:

- zijn kind nabij zijn
- zijn kind behoeden en beschermen
- zijn kind de 'goede weg' wijzen
- zijn kind bijstaan en helpen
- luisteren naar zijn kind
- ...

HOOP

Wat hopen jullie voor jullie kind?

Wat hopen jullie voor jullie gezin?

Wat hopen jullie voor jullie (grote) familie?

De doopheer of doopcatechist kan vervolgens aangeven dat christenen ook hopen dat zij Gods aanwezigheid tijdens hun leven mogen ervaren en dat zij ten volle mogen leven en het goede mogen doen.

Christenen hopen ook dat ze, wanneer ze ooit sterven, net zoals Jezus voor eeuwig mogen leven bij God.

GELOOF

Wat vinden jullie belangrijk in het christelijk geloof?

*Welke aspecten van het gelovig-zijn zouden jullie zeker willen meegeven aan jullie kind?
Hoe zouden jullie het geloof (God, Jezus, gebed, ...) ter sprake willen / kunnen brengen in
jullie gezin?*

Indien nodig kan de doopheer of de doopcatechist de ouders helpen door de vraag te concretiseren en te verwijzen naar verschillende aspecten van het christelijk geloof:

- Christelijke waarden
 - elkaar liefhebben
 - zorg dragen voor ...
 - elkaar vergeven en een nieuwe kans geven
 - oog hebben voor mensen die het minder goed hebben
 - opkomen voor een rechtvaardige wereld
 - vredevol samenleven
 - ...
- Spreken over God en Jezus
 - het kind vertellen over Jezus
 - af en toe een Bijbelverhaal vertellen
 - uitleg geven over het geloof
 - ...
- Spreken met God / Jezus
 - af en toe samen bidden (stil gebed / even spreken met ...) – voor de maaltijd of voor het slapengaan
 - het kind bepaalde gebedshoudingen aanleren (bv. kruisteken)
 - het kind een kruisje geven voor het slapengaan ...
 - deelnemen aan vieringen in de kerk
 - ...
- Gemeenschapsvorming
 - het kind laten kennismaken met het kerkgebouw en de kerkgemeenschap
 - het kind laten kennismaken met activiteiten, georganiseerd door de parochie of federatie
 - deelnemen aan vieringen in de kerk
 - ...

In bijlage is ook een **werkblad** toegevoegd dat de doopheer of doopcatechist eventueel aan de ouders kan geven met de vraag om aan te duiden wat zij heel belangrijk vinden in het christelijk geloof. Vervolgens kunnen zij hun keuze toelichten tijdens een gezamenlijk gesprek.

Tenslotte worden de tekstjes 'doopsel: het geschenk van het geloof, doopsel: bron van hoop en doopsel: teken van liefde' samen gelezen en nader toegelicht. Hiervoor kan de priester, diaken of doopcatechist gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkmodel 3

In de nieuwe tekst van het Vademecum voor de Parochies wordt vermeld dat de ouders bij de parochieverantwoordelijke een aanvraag doen voor het doopsel van hun kind. De beleidsvisie geeft bondig weer wat er tijdens die aanvraag ter sprake moet komen. Zo wordt er gewezen op het belang van doopcatechese en er wordt onmiddellijk ook een datum vastgelegd of doorgegeven.

Tijdens de **aanvraag** kan ook het **boekje 'Ik word gedoopt' meegegeven** worden aan de ouders.

Het is zeer zinvol om ook de peter en de meter van het kind uit te nodigen voor de doopcatechese. Een parochie of federatie kan er dan ook voor kiezen om ook een boekje mee te geven voor de peter en de meter van het kind.

Aan deze boekje(s) kan een blaadje toegevoegd worden, waarop de vraag vermeld staat om het boekje **voorafgaand aan de doopcatechese** door te nemen en **enkele zinnen aan te duiden** die de ouders, peter of meter op een bijzondere wijze raken.

Tijdens het moment van doopcatechese geven de ouders, peter en meter weer welke woorden of zinnen zij aangeduid hebben.

Aan de hand van deze zinnen geeft de priester, diaken of doopcatechist **enige duiding bij de betekenis van het doopsel**.

Hij of zij kan hiervoor gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkmodel 4

Men kan ook een geloofsgesprek beginnen door te verwijzen naar het feit dat de geboorte van een kind door vele ouders ervaren wordt als een 'geschenk', een 'Godsgeschenk', een cadeau! Vervolgens kan men aangeven dat God bij het doopsel nog een tweede cadeau wil schenken, namelijk **'het geschenk van het geloof'**. Eventueel kan er vervolgens gesproken worden rond de vragen:

- Wat doen / zeggen jullie als jullie een geschenk ontvangen?
- Is een geschenk iets vrijblijvends, waarmee men kan doen wat men wil? (Geschenk als gave en opgave).

Vervolgens kan men dit idee van een geschenk als gave en opgave ook toepassen op het geschenk van het geloof. Hiervoor kan de doopheer of doopcatechist gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt' (doopsel: het geschenk van het geloof).

Bedoeling is om hierbij ook te spreken over de 'opdracht' (opgave) van de ouders, peter en meter wanneer hun kind 'het geschenk van het geloof' ontvangt tijdens het doopsel. Hierbij kan men gebruik maken van de volgende vragen:

- Welke opdracht bevat het geschenk van het 'geloof', die jullie kind tijdens het doopsel mag ontvangen?
 - De opgave om het kind gelovig op te voeden ...

- De opgave om het kind te leren kiezen voor wat 'goed' is ...
 - De opdracht om het kind te laten kennismaken met het christelijk geloof ...
- Hoe zouden jullie deze opdracht kunnen vervullen?
Hoe zouden jullie het kind kunnen helpen om het geschenk van het geloof niet in een kast te stoppen, maar om het daadwerkelijk een plek te geven in zijn / haar leven?
Voor mogelijke antwoorden: zie werkmodel 2 (+ werkblad).
of lees de tekst 'doopsel: het geschenk van het geloof'
in de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkmodel 5

Het is ook mogelijk om als priester, diaken of doopcatechist kort **stil te staan** bij de **kernhandeling** in de doopviering, met name het **'doopsel'**. **Men leest samen het tekstje uit het boekje 'Ik word gedoopt'** met betrekking tot het doopsel met water en aan de hand van deze tekst wordt **de betekenis van het doopsel uitgelegd**. Hiervoor kan men gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'. Vervolgens verwijst de doopheer of doopcatechist naar de zogenaamde **'symboolhandelingen'** in de doopviering, die de bedoeling hebben **om de betekenis van het doopsel te duiden en te verklaren**. Het betreft respectievelijk de zalving met heilig Chrisma, het doopkleed, de doopkaars en het effeta-ritueel. **Met behulp van de tekstjes uit het boekje 'Ik word gedoopt' kunnen deze verklarende symboolhandelingen en de betekenis van het doopsel aan bod komen.**

Werkmodel 6

In het boekje 'Ik word gedoopt' wordt de betekenis van het doopsel toegelicht aan de hand van drie woorden, namelijk 'geloof, hoop en liefde'. Het is mogelijk om de betekenis van het doopsel te verduidelijken met behulp van een eenvoudig spel.

Benodigdheden:

- Een dobbelsteen, waarop 2 x een 'kruisteken' (geloof), 2 x een 'anker-teken' (hoop) en 2 x een 'hart' (liefde) te vinden is. U kan deze dobbelsteen maken door gebruik te maken van het werkblad in bijlage. Eventueel is het vanzelfsprekend ook mogelijk om een gewone dobbelsteen te gebruiken en de nummers 1 en 6 gelijk te stellen aan 'het kruisteken', de nummers 2 en 5 aan 'het anker' en de nummers 3 en 4 aan 'het hart'.
- Een doos met blokken (Duplo, houten blokken of ...)
- Elke speler krijgt meerdere kleine blaadjes papier.

Inleiding op het spel:

De begeleider leest het tekstje 'Waarom willen wij ons kindje laten dopen' voor

uit het boekje 'Ik word gedoopt'.

Hij of zij benadrukt dat het doopsel een 'geschenk' is.

Dit geschenk is zowel een 'gave' als ook een 'opgave'

(zie ook: Toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt').

Om uit te drukken dat het doopsel een 'gave' is die ons onverdiend te beurt valt, wordt er tijdens het spel gebruik gemaakt van een **dobbelsteen**.

Deze dobbelsteen wijst er ons op dat wij 'geluk' hebben dat wij dit geschenk van God mogen ontvangen.

Het geschenk van het doopsel is echter niet alleen 'gave', maar ook 'opgave'.

Om die reden zullen **de aanwezigen ook aan het werk gezet worden**.

De begeleider kan voorafgaand aangeven dat het geloof ook een 'opgave' is en dat wij gedurende ons leven de mogelijkheid hebben

om een steentje bij te dragen en mee te bouwen aan de droom van God met onze wereld.

Steen voor steen kunnen wij ons geloof

en dat van onze kinderen helpen opbouwen.

Een heel mensenleven lang hebben we de kans om te werken aan ons geloof en een stevig en standvastig geloofs(bouw)werk op te trekken.

Om dit levenslang 'opbouwen' te symboliseren

kunnen de spelers gedurende het spel **blokken verzamelen**,

waarmee zij op het einde van het spel iets mogen bouwen.

Bedoeling is dat elke speler om de beurt met de dobbelsteen gooit.

Men gooit steeds ofwel een hartje, ofwel een kruis, ofwel een anker.

Deze 'gave' van geloof, hoop of liefde houdt echter ook een 'opgave' in.

De aanwezigen krijgen een opgave die betrekking heeft op het gegooide teken.

De doopheer of doopcatechist leest namelijk telkens een (andere) vraag voor.

Per 'teken' (hartje, kruis, anker) worden in wat volgt diverse vragen geformuleerd, waarvan de doopheer of doopcatechist gebruik kan maken.

Elke speler moet drie antwoorden formuleren (kort neerschrijven)

op de geformuleerde vraag, die te maken heeft met het teken, dat gegooid wordt.

Vervolgens maken de verschillende spelers kenbaar welke antwoorden zij neergeschreven hebben.

Om werkelijk een geloofsgesprek tot stand te brengen

kan de begeleider soms nog wat toelichting vragen.

Elke speler telt de antwoorden (maximaal 3 per speler)

die hij of zij als enige neergeschreven heeft.

Elk antwoord dat in een zelfde ronde maar één keer genoemd wordt, levert een bouwsteen op.

Ook als ALLE spelers een zelfde antwoord neergeschreven hebben, krijgt elke speler een blok.

Als bijvoorbeeld elke speler het woord 'Vader' neergeschreven heeft, levert dit elke speler een bouwsteen op.

Indien één van de spelers het woord 'Vader' niet genoemd heeft en alle anderen wel, dan krijgt dus niemand een blok. Als slechts één iemand het woord 'Vader' noemde, ontvangt deze ene speler wel een blok.

Nadat elk teken (hartje, kruis, anker)

minimaal 2x aan bod kwam, kan het spel gestopt worden, waarna het bouwen kan beginnen.

Indien de spelers nog maar weinig blokken (bouwstenen) verzameld hebben,

kan de begeleider de 'gave van het doopsel' nogmaals benadrukken

en zeggen dat we heel wat 'cadeau' krijgen.

Vervolgens schenkt hij of zij de deelnemers dan een tiental extra blokken.

Daarna geeft de begeleider de volgende opdracht:

Probeer met de blokken iets te bouwen dat voor u het geloof symboliseert.

U kan bijvoorbeeld zeggen: 'ik bouw met de blokken een berg of een uitkijktoren'

**omdat het geloof mij perspectief, uitzicht geeft op ...'.
Ook kan u er bijvoorbeeld voor kiezen om een 'brug' te bouwen
omdat u misschien vindt dat gedoopten bruggenbouwers moeten zijn
die proberen mensen met elkaar te verbinden.**

Of u bouwt een huis met een open deur,

Nadat iedereen zijn bouwwerk 'voltooid' heeft,
geeft de begeleider **iedereen de kans om kort wat toelichting te geven
bij wat hij of zij gebouwd heeft.**

Wat zegt dit bouwwerk voor deze speler over 'geloven'?

Indien de spelers allemaal spontaan individueel gewerkt hebben
en de verdiende bouwstenen niet 'samengelegd' hebben (per ouderpaar of met z'n allen),
dan kan de begeleider vervolgens **benadrukken**

dat gedoopten niet elk voor zich 'bouwen aan het rijk van God'.

**Ze behoren tot een zelfde (geloofs)gemeenschap,
zijn allemaal 'kinderen van God' en broeders en zusters van elkaar
en ze proberen dan ook zoveel mogelijk samen te werken.**

Vervolgens krijgen de spelers dan ook een nieuwe opdracht.

**Er wordt hen gevraagd om alle blokken SAMEN te leggen
en één groot bouwwerk te maken.**

Ze dienen vanzelfsprekend samen te overleggen wat zij SAMEN zullen bouwen.

Ook dit overlegmoment kan een interessant 'geloofsgesprek' tot stand brengen.

Opdrachten (vragen) bij de drie 'tekens': kruis (geloof), anker (hoop) en hart (liefde)

KRUIS

*Als een speler een 'kruisteken' werpt, formuleert de doopheer of doopcatechist
één van de volgende vragen. Alle spelers schrijven telkens **drie antwoorden** neer
op de vraag en vervolgens vergelijken ze hun antwoorden.*

- Waaraan doet het kruis je denken?
- Wanneer maken gedoopten een kruisteken?
- Waar maken gedoopten een 'kruis' over?
- Het 'kruis' is het symbool van ons geloof. Welke aspecten vind jij het meest belangrijk in het christelijk geloof?
- Noem enkele manieren waarop gedoopten hun geloof zichtbaar kunnen maken?
- Het kruis is een teken van ons geloof. Welke andere voorwerpen of tekens maken ook duidelijk dat men gelovig is (heiligenbeelden, Bijbel, vis, paternoster, ...)?
- Noem enkele personen voor wie het geloof een centrale plaats innam / inneemt in hun leven (geloofsvoorbeelden).
- Op welke plaatsen kan je volgens jou het geloof op een bijzondere wijze ervaren?
- Welke 'dagen' zijn van uitzonderlijk groot belang in het christelijk geloof?
- Welke Bijbelverhalen (= verhalen van het geloof) spreken jou bijzonder aan?
- Welke Bijbelse figuren zijn voor jou inspirerende geloofsvoorbeelden?
- Als je slechts drie woorden (= drie antwoorden) mag gebruiken om over je 'geloof' te spreken, welke woorden gebruik je dan?
- ...

ANKER

*Als een speler een 'anker' werpt, formuleert de doopheer of doopcatechist één van de volgende vragen. Alle spelers schrijven telkens **drie antwoorden** neer op de vraag en vervolgens vergelijken ze hun antwoorden.*

- Noem drie 'dingen' waarvan je hoopt dat je kind deze zal krijgen / meemaken.
- Bij welke belangrijke christelijke momenten in het leven van je kind hoop jij nog aanwezig te zijn?
- Noem drie 'dingen' waarop christenen hopen.
- Wat hoopt God van alle gedoopten?
- Met welke negatieve zaken hopen gedoopten niet geconfronteerd te worden?
- Welke uitingen van hoop komen in de doopviering aan bod?
(Hopen op bescherming tegen het kwaad, hopen op de nabijheid van God, ...)
- Op welke (moeilijke) momenten hoop je dat je kind zeker 'hoopvol' in het leven zal staan?
- ...

HART

*Als een speler een 'hart' werpt, formuleert de doopheer of doopcatechist één van de volgende vragen. Alle spelers schrijven telkens **drie antwoorden** neer op de vraag en vervolgens vergelijken ze hun antwoorden.*

- Hoe kan je je liefde voor je kind uitdrukken?
- Hoe kan je aan je kind tonen dat God van hem / haar houdt?
- Hoe kan een gedoopte heel concreet liefdevol leven?
- Welke verhalen / tekens / gebeurtenissen uit de geschiedenis vertellen dat God van mensen houdt?
- Hoe heeft Jezus getoond dat hij van mensen houdt?
- Noem enkele mensen die leefden in de tijd van Jezus en van Hem hielden.
- Noem enkele hedendaagse personen waarvan je weet dat zij heel veel van Jezus houden.
- Hoe kan je uitdrukken dat je God graag ziet?
- ...

Werkmodel 7

De nieuwe tekst in het Vademecum voor de Parochies vermeldt dat 'Het paspoort van een christen' meegegeven zal worden aan elke dopeling, die in het bisdom Brugge gedoopt wordt na 1 januari 2011. Het idee van 'het paspoort' kan tijdens de doopcatechese gebruikt worden om de betekenis van het doopsel toe te lichten.

De priester, diaken of doopcatechist geeft 'Het paspoort van een christen' aan de ouders en licht toe dat dit paspoort ingevuld en door de ouders bewaard zal worden. Wanneer het kind zijn eerste communie doet, dient men de gegevens over het doopsel, opgenomen in het paspoort, door te geven aan de parochie waar het kind de eerste communie zal doen. Bij de eerste communie, het vormsel of bij een andere, verdere stap in het geloof,

kan nog extra informatie aan het paspoort toegevoegd worden.

Na deze inleiding kan de priester, diaken of doopcatechist samen met de ouders stilstaan bij de betekenis van het woord 'paspoort'.

Hij of zij kan de vraag stellen: **“Wat roept het woord ‘paspoort’ bij jullie op?”**

Na het antwoord van de ouders kan de priester, diaken of doopcatechist verwijzen naar het feit dat **het kind door zijn doopsel opgenomen wordt in de geloofsgemeenschap. Hij of zij wordt ‘christen’ en krijgt dan ook ‘Het paspoort van een christen’.**

Vervolgens kan **deze opname in de kerkgemeenschap verder toegelicht worden** door te zeggen dat een gedoopte **‘kind van God’** mag worden.

Als ‘kind van God’ wordt een gedoopte ook broeder of zuster van de Heer Jezus.

Hierbij kan men samen spreken over de vraag wat het betekent om ‘kind van God’ te zijn.

De doopheer of doopcatechist kan verwijzen naar het feit

dat God voor elke gedoopte een goede Vader wil zijn (zie ook werkmodel 2)

en dat een kind, dat een goede band heeft met zijn Vader,

altijd probeert om op die Vader te lijken (*naar Gods beeld en gelijkenis*).

Vervolgens kan de doopheer of de doopcatechist de vraag stellen wat een ‘goede Vader’ doet en hoe wij op onze Vader (God) of op onze broeder (Jezus) kunnen gelijken.

Vervolgens kan de doopheer of doopcatechist zeggen:

Als alle gedoopten ‘kinderen van God’ zijn,

*dan zijn wij ook **‘broeders en zusters van elkaar’.***

Wanneer wij bij ons doopsel ‘kind van God’ worden,

worden wij tegelijkertijd ook lid van de grote familie van gelovigen.

Met het doopsel zet een kind de eerste stap in de Kerk(gemeenschap).

Het kind, dat Jezus wil volgen en wil doen zoals Hij,

wordt deel van het lichaam van Christus, dat de Kerk is.

Daarna kan de doopheer of doopcatechist vragen hoe wij kunnen uitdrukken dat alle gedoopten tot een zelfde gemeenschap horen en familie zijn van elkaar.

Mogelijke antwoorden:

- door zorg te dragen voor elkaar
- door regelmatig samen te komen (bv. in vieringen)
- door een zelfde teken (bv. kruisteken) te maken
- ...

Werkmodel 8

De priester, diaken of doopcatechist geeft ‘Het paspoort van een christen’ aan de ouders en licht toe dat dit paspoort ingevuld en door de ouders bewaard moet worden. Wanneer het kind zijn eerste communie doet, dient men de gegevens over het doopsel, opgenomen in het paspoort, door te geven aan de parochie waar het kind de eerste communie zal doen. Bij de eerste communie of bij een andere, verdere stap in het geloof, kan nog extra informatie aan het paspoort toegevoegd worden.

Na deze inleiding kan de priester, diaken of doopcatechist samen met de ouders (en peter, meter, grootouders, ...) spreken over de betekenis van het doopsel.

Hij of zij kan hiervoor gebruik maken van een *spelvorm*.

1. *Inleiding op het spel*

De priester, diaken of doopcatechist licht toe dat het doopsel het begin is van het leven als christen. Vanaf nu zal het kind *de weg van Jezus* proberen te gaan. Vervolgens benadrukt de priester, diaken of doopcatechist dat het beeld van de weg gebruikt is om een eenvoudig spel uit te werken.

Bedoeling van het spel is om 'een levensweg van een christen uit te tekenen'.

Elke aanwezige krijgt een aantal kaarten. Men verdeelt gewoon alle kaarten tot deze op zijn. Om de beurt zal elke speler een kaart mogen 'aanleggen' aan de levensweg van de nieuwe christen. In de loop van het spel komt de betekenis van het doopsel en de taak van de ouders, peter en meter ter sprake.

Het spel bevat diverse kaarten:

- Een 'startkaart' (= het doopsel): deze kaart bevat het begin van een weg, die duidelijk één specifieke richting uitgaat.
- Eventueel kan er ook gewerkt worden met een 'eindkaart' (= het eeuwig leven bij God / na de dood): deze kaart verwijst dan naar onze toekomst bij God.
- Diverse andere kaarten (totaal 33):
 - **Kruis-punten:** kaarten met een kruispunt, die verwijzen naar cruciale momenten waarop men 'dicht' bij Jezus (het kruis) staat.
Er zijn 8 lege kruispunt-kaarten.
Er zijn 5 kruispunt-kaarten met het woord 'eucharistie' op.
Er zijn 2 kruispunt-kaarten met het woord '(sacrament van) verzoening' op.
Er is 1 kruispunt-kaart met het woord 'ziekenzalving' op.
Er is 1 kruispunt-kaart met het woord 'vormsel' op.
Er is 1 kruispunt-kaart met de woorden 'huwelijk / wijding' op.
Op de kruispunt-kaarten, waarop een woord vermeld staat, staat op de achterzijde wat toelichting. Er wordt kort vermeld waarom dit moment in het leven van een christen een belangrijk '(kruis)punt' is.
 - **Wegwijzers**
Er zijn 6 wegwijzer-kaarten. Op de achterzijde van deze kaarten staat een vraag vermeld. Bedoeling is dat de ouder, peter of meter, die deze kaart zal aanleggen, kort nadenkt over 'belangrijke wegwijzers in het leven van een christen'. Op de ene kaart wordt bijvoorbeeld gevraagd welke mensen ons de weg van Jezus wijzen. Op een andere kaart vraagt men naar gebeurtenissen die verwijzen naar 'God'. En op nog een andere kaart wordt verwezen naar natuurelementen die in de ogen van de speler de weg wijzen naar God.
Op enkele andere wegwijzer-kaarten wordt de vraag gesteld hoe wij als ouders, peter en meter het kind de weg van het geloof kunnen wijzen.

- **Bagage**
Er zijn eveneens 6 bagagekaarten. Op die kaarten staat een vraag vermeld met behulp waarvan de speler kan nadenken over de bagage die we aan een christen kunnen meegeven voor onderweg: vragen over (kinder)bijbels, gebedenboekjes, een kruisje voor het slapengaan,
- **Gevarendriehoeken**
Er zijn drie gevarendriehoeken. Deze kaarten laten de speler even stilstaan bij de mogelijke 'moeilijkheden' op de weg van het geloof. Wat maakt geloven heden ten dage 'moeilijk'? Wat maakt geloofsopvoeding niet eenvoudig?

2. *De begeleider van het spel legt de startkaart (= het doopsel). Hij of zij geeft hierbij de volgende toelichting:*

- Het doopsel is het 'begin'. Het sacrament van het doopsel is een initiatiesacrament. Door het doopsel wordt een kind opgenomen in de geloofsgemeenschap.
- Vanaf nu zal de gedoopte met God op weg gaan. De gedoopte zal 'volgeling van Christus' worden en proberen om de weg van Jezus te gaan. Dit volgen van Jezus wordt in de doopviering symbolisch uitgedrukt door het aansteken van de doopkaars aan de paaskaars. Het licht van de paaskaars verwijst naar Jezus. Jezus is het licht dat voor ons uittrekt en ons de weg wijst.
- De keuze voor het doopsel is 'richtinggevend'. De weg op de kaart gaat dan ook duidelijk één richting uit. Wie zich laat dopen 'bekeert' zich. Hij of zij keert zich af van wat kwaad is en keert zich toe naar het goede, naar God.
- Op de weg van het geloof mag het kind rekenen op diverse reisgezellen. De peter en de meter beloven tijdens de doopviering om het kind op weg te helpen en te ondersteunen op zijn geloofstocht.
- Tijdens de doopviering vragen we meermaals 'Gods bescherming voor onderweg'. Zowel tijdens de handoplegging, als ook tijdens de zalving met heilig Chrisma vragen we God om het kind te beschermen op zijn levensweg.
- Ook het witte doopkleed dat tijdens de doopviering opgelegd wordt, verwijst naar het feit dat de gedoopte 'een nieuw leven begint' en een nieuwe weg inslaat.

3. *Eventueel legt de begeleider de 'eindkaart' vervolgens op enige afstand van de startkaart.*

Hij of zij geeft hierbij de volgende toelichting:

- Als christenen geloven wij dat wij niet alleen hier en nu op weg mogen gaan met Jezus, maar wij geloven ook dat wij, na onze dood, voor eeuwig mogen leven bij God.
- Door het doopsel worden wij 'christen': volgeling van Christus. Wij mogen Hem ook volgen op zijn weg doorheen de dood naar een eeuwig leven bij God. Hierbij kan verwezen worden naar Rom 6,3vv .

4. *Vervolgens legt elke speler om de beurt één van zijn of haar kaarten neer.*

Zo wordt er een levensweg gevormd. Men dient vanzelfsprekend min of meer de volgorde van 'Het paspoort van een christen' te volgen, wat betekent dat men moet kiezen voor een logische plaats voor de kaart van het 'vormsel' of de kaart van het 'huwelijk / wijding'.

De kaarten met een wegwijzer, gevarendriehoek of bagage mogen gewoon tussen de kruispunt-kaarten toegevoegd worden.

Een wegwijzer geeft wel aan in welke richting de levensweg verder 'aangelegd' moet worden.

Telkens wanneer er een kaart aangelegd wordt, leest men de tekst of vraag op de achterzijde voor en indien er een vraag gesteld wordt, tracht men deze te beantwoorden.

Op deze wijze kan een geloofsgesprek gevoerd worden.

De begeleider kan het spel nog verrijken door vooraf aan te geven dat de weg van een christen meestal niet altijd 'rechtdoor' loopt, wij maken soms omwegen, maar we mogen er op vertrouwen dat God ook dan met ons meegaat en ons terug op het 'goede pad' wil brengen.

C. Werkmodellen om te spreken over de inhoud van de doopviering

Al deze werkmodellen maken op één of andere wijze gebruik van het boekje 'Ik word gedoopt'.

Alle werkmodellen kunnen zowel gebruikt worden tijdens een individueel doopgesprek als ook bij een groepsbijeenkomst.

Werkmodel 9

Er kan gevraagd worden of de ouders, peter, meter en / of grootouders de voorbije jaren **reeds een doopsel van een kind** (in het gezin, de familie, kennissenkring, ...)

meegemaakt hebben en welk onderdeel van de doopviering hen bijgebleven is.

De priester, diaken of doopcatechist kan het tekstje uit het boekje 'Ik word gedoopt', dat bij dit onderdeel hoort, luidop voorlezen.

Ook kan hij of zij **dit onderdeel** vervolgens '**plaatsen**' in het geheel van de viering, zodat de ouders een beeld krijgen van het verloop van de viering. Hierbij kunnen ze gebruik maken van het boekje 'Ik word gedoopt'.

Ook kan de priester, diaken of doopcatechist **aan de hand van dit onderdeel de betekenis van het doopsel verduidelijken.**

Hij of zij kan hiervoor gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkmodel 10

Men kan bij de aanvraag voor het doopsel aan de ouders vragen of zij, in voorbereiding op het doopgesprek met de priester, diaken of doopcatechist, eens zouden willen kijken of zij **foto's hebben van hun eigen doopsel, of het doopsel van neefjes, nichtjes, of van één van hun andere kinderen.**

Men kan dan werken aan de hand van deze foto's.

Men bekijkt samen de foto's en de priester, diaken of doopcatechist noemt het onderdeel van de doopviering dat op de foto staat afgebeeld.

Men leest samen het tekstje uit het boekje 'Ik word gedoopt' dat hoort bij dit onderdeel en de priester, diaken of doopcatechist geeft hierbij nog enige duiding.

Hij of zij kan hierbij gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkmodel 11

Het is ook mogelijk om als priester, diaken of doopcatechist samen met de ouders (en peter en meter) **de eerste pagina's van het boekje 'Ik word gedoopt' te lezen** (begintekst + doopsel: geschenk van het geloof, bron van hoop en teken van liefde). Vervolgens kan men **vertrekkende van deze drie onderdelen** (geschenk van het geloof, bron van hoop en teken van liefde) de **belangrijkste aspecten van een doopviering ter sprake brengen.**

In de uitleg over de eerste pagina's van het boekje 'Ik word gedoopt',

opgenomen in de toelichting bij het boekje, wordt weergegeven welke aspecten van de viering verwijzen naar de verschillende betekenissen van het doopsel.

De doopheer of doopcatechist kan vanzelfsprekend per onderdeel (geloof, hoop, liefde) ook slechts één of twee aspecten van de viering ter sprake brengen:

Doopsel, het geschenk van het geloof

- Het belang van de peter en meter
- De belofte van de ouders, peter en meter
- Doop
- De geloofsbelijdenis
- Het effeta-ritueel

Doopsel, bron van hoop

- Doop
- Doopkleed
- Doopkaars
- Het effeta-ritueel

Doopsel, teken van liefde

- Naamgeving
- Handoplegging
- Zalving met heilig Chrisma
- Onzevader
- Toewijding aan Maria

Het is mogelijk om telkens het tekstje uit het boekje 'Ik word gedoopt' te lezen en zo wat duiding te geven bij de verschillende onderdelen.

Werkmodel 12 (bij een tweede, derde, vierde, ... doopsel in een zelfde gezin)

De priester, diaken of doopcatechist vraagt de ouders **wat hen bijgebleven is van de doopviering(en) van hun andere kind(eren)**.

Bij elk aspect dat genoemd wordt, verwijst de priester, diaken of doopcatechist naar het boekje 'Ik word gedoopt'.

De tekst die bij dat onderdeel hoort, wordt samen gelezen en aan de hand van die tekst wordt nog even stilgestaan bij de inhoud van de doopviering.

Werkmodel 13

Het is ook mogelijk om (opnieuw) te verwijzen naar het feit dat **het doopsel zowel 'gave' als ook 'opgave' is** (zie ook: Toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt').

Vervolgens kan men die onderdelen van de liturgie ter sprake brengen, waarin tot uitdrukking komt dat het doopsel respectievelijk een 'gave' en een 'opgave' is.

Het doopsel als 'gave'

- Naamgeving (men krijgt / ontvangt een 'naam' / geschreven in de palm van Gods hand)
- Doop met water (men mag 'kind van God' worden)
- Zalving met heilig Chrisma (het ontvangen van Gods Geestkracht)
- Doopkleed (een nieuw leven wordt ons gegeven)

Het doopsel als 'opgave'

- Geloofsbelijdenis en belofte van ouders, peter en meter
- Doopkaars (het licht brandend houden)
- Effeta-ritueel (opdracht om naar God te luisteren en over en tot Hem te spreken)

Per onderdeel kan het tekstje uit het boekje 'Ik word gedoopt' voorgelezen en kort uitgelegd worden.

Hiervoor kan men ook gebruik maken van de toelichting bij het boekje.

Werkmodel 14

Het is mogelijk om het tweede deel van het gesprek (over de liturgie) te beginnen door eerst even rond te kijken in de (woon)kamer waarin men zich bevindt.

Meestal kan men in een woonkamer wel één of enkele voorwerpen ontdekken die op één of andere wijze verbonden kunnen worden met het christelijk geloof of met een onderdeel van de doopliturgie

(bv.: een kruis, een Maria of ander heiligenbeeld, een christelijk boek in de boekenkast, één of andere kaars, verzorgingszalf voor het kindje, ...).

Indien het gaat over een gemeenschappelijke voorbereiding

kan men de aanwezigen vragen om even rond te kijken

en enkele voorwerpen te noemen die zij opmerken

en die op één of andere manier verwijzen naar het christelijk geloof.

Het is vanzelfsprekend mogelijk om vooraf enkele voorwerpen

op verschillende plekken in de ruimte neer te zetten

(bv.: een kaars, een kruisbeeld, zalf, wijwatervat, ...).

Vervolgens situeert men dit 'voorwerp' in de liturgie van het doopsel

en leest men het betreffende tekstje voor uit het boekje 'Ik word gedoopt'.

Vervolgens kan dit onderdeel nog verder toegelicht worden.

Werkmodel 15

Aan de hand van het boekje 'Ik word gedoopt' kan ook gesproken worden over de liturgie van het doopsel. Met behulp van het boekje kan de priester, diaken of doopcatechist

toelichting geven bij de orde van dienst van het doopsel. Hij of zij kan zo kort spreken **over de volgorde en de betekenis van de diverse onderdelen.**

Hierbij kan men de ouders als tip meegeven dat men voor het opstellen van de doopviering telkens een stukje kan lezen uit het boekje, waarna dan een gepaste liturgische tekst wordt gekozen uit een bundel met diverse keuzeteksten.

Er zal een bundel met keuzeteksten opgesteld worden door de Diocesane Werkgroep Doopsel. Deze bundel zal beschikbaar zijn vanaf januari 2011.

Werkmodel 16

Omdat het geheel doornemen van het boekje 'Ik word gedoopt' wellicht te veel tijd in beslag neemt,
kan men ervoor opteren om slechts stil te staan bij enkele onderdelen.
Zo kan men er bijvoorbeeld voor kiezen om eerst **de orde van dienst toe te lichten**
en te zeggen dat de doopviering bestaat uit 5 delen, namelijk:

- De opening van de dienst
- De dienst van het Woord
- De doop
- Symboolhandelingen die het doopsel verklaren en verduidelijken
- Het slot van de dienst

Vervolgens kan men aangeven dat **het derde deel (de 'doop') centraal staat**.
Daarna kan men de **tekstjes uit het boekje 'Ik word gedoopt' die bij dit deel van de viering horen samen lezen**.

Het betreft de delen 'zegening van het water', 'belofte', 'geloofsbelijdenis' en 'doopsel'.
Aan de hand van deze teksten kan men ook de betekenis van het doopsel duiden.
Hiervoor kan de priester, diaken of doopcatechist gebruik maken van de toelichting bij het boekje 'Ik word gedoopt'.

Werkblad bij werkmodel 1

Waarom laten wij ons kindje dopen?

In deze tabel vindt u diverse redenen waarom mensen hun kind laten dopen. Bedoeling is dat u deze motieven even doorneemt en een TOP 3 probeert op te stellen, waarin u zegt welke redenen voor u het meest belangrijk zijn. U kan de nummers 1, 2 of 3 plaatsen in de linkerkolom. Vanzelfsprekend mag u ook nog andere motieven toevoegen.

	▪ We willen dat ons kind kennismaakt met het christelijk geloof.▪ We willen God danken voor het leven aan ons toevertrouwd.▪ We willen God vragen dat Hij ons kind wil behoeden en beschermen.▪ We willen op deze wijze aan God tonen dat wij samen met ons kind christelijk willen leven en het goede willen doen.▪ We hopen dat God / Jezus ons kind heel nabij zal zijn gedurende zijn / haar leven.▪ We willen dat ons kind opgenomen wordt in de grote gemeenschap van gelovigen / in de kerk.▪ We willen dat ons kind ook 'kind van God' wordt en dat God ons kind zijn vaderlijke liefde zal schenken.▪ We willen dat ook ons kind ontdekt dat God van mensen houdt en dat wij allen geroepen zijn om als 'broeders en zusters in het geloof' liefdevol samen te leven.▪ We willen God vragen om ons kind zijn Geestkracht te schenken.▪ We willen God vragen dat ons kind gelovig en vol vertrouwen in het leven mag staan.▪ We willen dat ook ons kind door het doopsel te ontvangen hier en nu, maar ook na de dood, altijd en voor eeuwig mag leven met en bij God.▪ We zouden willen dat ook ons kind Jezus probeert na te volgen en een lichtpuntje probeert te zijn in het bestaan van anderen.▪ We willen aan God en aan de geloofsgemeenschap tonen dat wij met dit doopsel willen aansluiten bij de lange traditie van het christendom.▪ ...

Werkblad bij werkmodel 2

GELOOF

Wat vinden jullie belangrijk in het christelijk geloof?

Welke aspecten van het gelovig-zijn zouden jullie zeker willen meegeven aan jullie kind?

Hoe zouden jullie het geloof (God, Jezus, gebed, ...) ter sprake willen / kunnen brengen in jullie gezin?

Vink aan wat jullie van groot belang vinden en willen meegeven aan jullie kind.
Voeg eventueel nog enkele andere aspecten toe.

Christelijke waarden

- elkaar liefhebben
- zorg dragen voor ...
- elkaar vergeven en een nieuwe kans geven
- oog hebben voor mensen die het minder goed hebben
- opkomen voor een rechtvaardige wereld
- vreedevol samenleven
- ...

Spreken over God en Jezus

- het kind vertellen over Jezus
- af en toe een Bijbelverhaal vertellen
- uitleg geven over het geloof
- ...

Spreken met God / Jezus

- af en toe samen bidden (stil gebed / even spreken met ...) – voor de maaltijd of voor het slapengaan
- het kind bepaalde gebedshoudingen aanleren (bv. kruisteken)
- het kind een kruisje geven voor het slapengaan ...
- deelnemen aan vieringen in de kerk
- ...

Gemeenschapsvorming

- het kind laten kennismaken met het kerkgebouw en de kerkgemeenschap
- het kind laten kennismaken met activiteiten, georganiseerd door de parochie of federatie
- deelnemen aan vieringen in de kerk
- ...

Werkblad bij werkmodel 6

Dobbelsteen:

U kan deze dobbelsteen vanzelfsprekend ook 'vergroten' of 'verkleinen'.

